

Introduktion til sociologiske metoder (8 ects)

Ph.d-kursus v. Center for Sociologiske Studier

I foråret 2011 udbyder CESAU et introduktionskursus i sociologiske metoder, fordelt på fire kursusgange. Kurserne tilrettelægges, så de både kan tages enkeltvis og følges i forlængelse af hinanden. Hver af de fire kursusgange løber over 2 dage (i alt 8 dage).

De fire kurssusgange giver samlet en bred indføring i sociologiske metoder og teknikker inden for sociologi. Kurserne er primært rettet mod deltagerne, som har lille eller ingen erfaring med sociologiske metoder i forvejen. På den måde er tanken, at de fire kursusgange, samlet eller hver for sig, kan tilgodese behov fra især de miljøer, som indgår i CESAU, og desuden supplere rækken af de mere dybdegående og specialiserede metodekurser, som i forvejen udbydes på AU og andre steder.

Formål og indhold

På baggrund af de fire kursusgange vil deltagerne tilegne sig viden om en række sociologiske metoder og teknikker inden for sociologi; kvalitative såvel som kvantitative. Gennem denne brede indføring forbedres deltagernes forskningsmæssige og praktiske færdigheder, og den enkelte sættes i stand til ikke bare at begrunde valget af metoder i sociologiske undersøgelser ud fra disses genstandsområder, men også at indsamle, bearbejde og analysere forskellige typer af sociologiske data. Via kurset får deltagerne grundigt kendskab til fordele og ulemper ved forskellige empiriske metoder, og samtidig lærer deltagerne at forholde sig kritisk til både egne og andres undersøgelser og resultater.

De sociologiske metoder og teknikker, som introduceres på de fire kursusgange, er:

1. Det kvalitative forskningsinterview
2. Kvantitative metoder
3. Tekst-/diskursanalyse
4. Feltstudier

Ad. 1: Det kvalitative forskningsinterview (v. Stine Thidemann Faber, post doc, CFA)

På dette kursus introduceres deltagerne for det kvalitative forskningsinterview i forskellige varianter (det personlige interviews, fokusgruppeinterviews, faktuelle interviews, etc.). Formålet med det kvalitative forskningsinterview er via interviewsamtalen at opnå nuancerede beskrivelser af et givent emne og/eller indhente detaljeret viden om den/de interviewedes livsverden. På kurset introduceres deltagerne til de vigtigste faser, når det kommer til interviewundersøgelser; herunder planlægning og forberedelse; gennemførelse og dynamik; behandling og analyse af data; reliabilitet og validitet, etiske overvejelser samt præsentation/rapportering af data.

Ad. 2: Kvantitative metoder (v. Anders Holm, professor, Center for Grundskoleforskning)

På dette kursus introduceres deltagerne for grundbegreberne inden for den kvantitative forskningsmetode og statistiske analyser. Hovedvægten i kurset ligger på at klæde deltagerne på, til at forstå og fortolke statistiske analyser og resultater, som de forekommer i publiceret videnskabelig forskning. Kurset giver også en indføring i arbejdet med at udforme spørgeskemaer og analysere data fra surveys; herunder sampling, indekskonstruktion, simpel bivariat og multivariat analyse (tabelanalyse og sammenhængsmål) samt inferens.

Ad. 3: Tekst-/diskursanalyse (v. Jan Ifversen, lektor, Afdeling for Europastudier samt NN)

På dette kursus introduceres deltagerne for tekst-/diskursanalysen som sociologisk fremgangsmåde. Et kendetegn ved tekst-/diskursanalysen er, at forskeren her tager fat i tekster, som er produceret uafhængigt af ham/hende selv; i modsætning til fx interview, feltobservationer eller surveyundersøgelser. Tekst- og diskursanalyse arbejder både med de sproglige og sociale konventioner, som indrammer sprogbrug og med deres konkrete manifestationer i sprogbrugen. På kurset vil vi se på forskellige forståelser af diskurs (Foucault, Laclau & Mouffe, Fairclough, Wodak) og deres analytiske implikationer. Især vil vi fokusere på interdiskursivitet, subjektpositioner, konceptuel arkitektur og temaer. Formålet er at gøre kursisterne i stand til at aflæse diskursive strukturer på tekstens sproglige overflade, f.eks. i sprogets pragmatiske og semantiske former (udsigelse, deixis, semantik etc.). Desuden vil vi se på, hvordan man opbygger et korpus af tekster til brug for diskursanalyse.

Ad. 4: Feltstudier (v. Laura Gilliam, lektor, DPU)

På dette kursus introduceres deltagerne for feltstudier som sociologisk metode; herunder feltarbejde og feltobservationer. Man taler om feltarbejde eller feltobservationer, når forskeren observerer fænomener i et naturligt miljø, fra en mere eller mindre deltagende position. På kurset gennemgås forskellige typer af feltstudier og –metoder (fx det langvarige etnografiske feltarbejde baseret på deltagerobservation, problemorienterede/kulturanalytiske feltstudier, ustrukturerede/strukturerede observationer, video/lydoptagelser etc.). Herunder diskuteres forskellige forskerpositioner og deres fordele og ulemper (såsom deltager/observatør og forsk. kombinationer, insider/outsider). Desuden introduceres deltagerne til de vigtigste faser, når det kommer til feltstudier; herunder planlægning og forberedelse; kontakt og adgang til feltet; feltarbejdsprocessen, noteskrivning, bearbejdning af data; etiske overvejelser samt præsentation/rapportering af data.

Plan for undervisningen

Hver kursusgang består af en kombination af forelæsning samt fremlæggelse af ph.d.-projekter og diskussion af de ph.d.-studerendes arbejde med at omsætte sociologiske metoder i praksis.

Kurset forudsætter aktiv deltagelse i undervisningen, hvilket indebærer, at man fremlægger sit ph.d.-projekt i plenum og lægger op til en diskussion af nogle metodiske problemstillinger i forbindelse med dette.

Kursusproget vil være dansk. Hvis ikke-dansk talende ønsker at følge kursere, anbefales det at kontakte fagudbyder for at afklare muligheden for undervisning på engelsk.

Kurstype og tidsplan

2 x 6 timer per kursusgang fordelt på fire uger i maj måned.

5-6 maj, 2011: Feltstudier (uge 18) ***

11-12 maj, 2011: Det kvalitative forskningsinterview (uge 19)

16-17 maj, 2011: Kvantitative metoder (uge 20)

25-26 maj, 2011: Tekst-/diskursanalyse (uge 21)

*** Vær opmærksom på, at vi har været nødt til at flytte kurset i feltstudier frem. Tidligere lå det placeret d. 31 maj-1.juni.

Tid

Formiddage kl. 10.00-12.00 og eftermiddage kl. 13.00 - 16.00

Sted

Aarhus Universitet, Campus Aarhus. Lokaler vil blive annonceret senere.

Tilmelding

Tilmelding til kurset sker til Stine Thidemann Faber (stf@cesau.au.dk) senest den 1. april 2011.

Det skal i mailen anføres, om man ønsker at deltage i alle fire kursusgange, blot nogle af dem eller blot en enkelt kursusgang. Ved tilmelding skal det samtidig fremgå under hvilken af kursusgangene den ph.d.-studerende ønsker at præsentere sit ph.d.-projekt.

Optagelse på kurset sker under hensyntagen til en fair fordeling af pladserne blandt CESAU's miljøer. Er der stadig pladser, efter at disse miljøer er tilgodeset, er det også muligt for eksterne ansøgere at blive optaget på kurset.

Kursuslitteratur

Kursuslitteratur samles i et kompendium, som vil blive tilsendt de studerende senest 14 dage før kursusstart.

ECTS

For fuld deltagelse i alle fire kursusgange, inkl. fremlæggelse i relation til en af kursusgangene gives 8 ECTS.

Der er også mulighed for blot at deltage i udvalgte kursusgangene. Der gives 2 ECTS point pr. kursusgang.